

Probele specifice dreptului comercial român.

extrase din Libertatea probelor în materie comercială, 2010

Adina ȘUFANĂ, consilier juridic, Timișoara

Facturile acceptate .Noțiune

Factura comercială este un înscris sub semnătură privată prin care se constată executarea unei operațiuni comerciale¹.

Prin factură se înțelege înscrisul privitor la mărfurile vândute, în care acestea sunt arătate amănunțit, indicându-se natura, calitatea, cantitatea, prețul și modalitățile executării contractului, cheltuieli etc., alături de datele de identificare ale părților. Întocmirea facturii este guvernată de regula pluralității de exemplare: facturile se trimit destinatarului o dată cu marfa, acesta restituind emitentului duplicatul facturii acceptate².

Emiterea unei facturi este legată, de cele mai multe ori, de operațiunile de vânzare-cumpărare. Factura se întocmește de vânzător și se trimite cumpărătorului. Se admite însă că o factură se poate emite în toate cazurile când actul juridic încheiat implică predarea unui bun (de exemplu: depozit, garanție, etc.) sau prestarea de servicii către un comerciant.

Facturile trebuie să cuprindă anumite mențiuni care se bazează pe actul juridic încheiat de părțile contractante.

Cerința facturării mărfurilor nu contravine regimului libertății probei, factura neavând decât rolul de a înlesni controlul prețurilor³.

Din punctul de vedere al importanței facturii acceptate pentru circulația mărfurilor trebuie semnalată dispoziția art. 814 din Codul comercial aplicabilă în cazul falimentului beneficiarului unor mărfuri expediate când expeditorul mărfii poate revendica sau gira marfa expedită⁴.

Forța probantă a facturii

Ca orice înscris sub semnătură privată, factura comercială face dovadă împotriva emitentului (vânzătorului), în privința tuturor elementelor din cuprinsul ei, și în favoarea destinatarului ei (cumpărătorul). Indiferent de poziția pe care o va adopta cumpărătorul, dacă o va accepta sau nu, ea are valoarea unei declarații unilaterale de voință a vânzătorului. Astfel, de exemplu factura emisă de vânzător constituie în mâna cumpărătorului, dovada obligației vânzătorului de a-i preda bunurile mobile indicate în ea.

Factura nu face probă în contra destinatarului decât dacă este acceptată, întrucât nimeni nu își poate preconstitui mijloacele de probă împotriva unui terț fără concursul acestuia. Pentru

¹ S. D. Cărpănu, *op. cit.*, pag. 395

² R. I. Motica, L. Bercea, *op. cit.*, pag. 238

³ S. Deleanu, *op. cit.*, pag. 39

⁴ R. Petrescu – “*Drept comercial*”, Editura Oscar Print, 1998, pag. 316

ca factura să fie opozabilă ca instrument probator, cumpărătorul mărfurilor trebuie să restituie vânzătorului factura acceptată. Acceptarea facturii poate fi expresă sau tacită.

Acceptarea facturii este expresă când destinatarul semnează cu mențiunea „acceptat” pe un exemplar al facturii, pe care îl restituie emitentului. Acceptarea este expresă și în cazul când destinatarul confirmă factura printr-o scrisoare, telegramă etc.¹.

Acceptarea facturii este tacită în cazul în care ea rezultă din manifestări de voință neîndoielnice care atestă voința de a accepta factura, de exemplu: revânzarea mărfii, emiterea unei cambii pentru plata prețului etc. Simpla tăcere a destinatarului nu poate avea valoarea unei acceptări tacite a facturii. Este posibil ca părțile prin contractul încheiat să convină ca tăcerea destinatarului să valoreze acceptare, dacă într-un anumit termen de la primirea facturii acesta nu face nici o obiecție.

Acceptarea expresă sau tacită a facturii reprezintă un act juridic care obligă pe comerciantul acceptant la plată. Astfel, acceptarea facturii trebuie să fie manifestarea voinței persoanei care angajează pe comerciantul persoană juridică în raporturile cu terții. În cazul în care factura este primită de o persoană care nu are această calitate este o simplă operațiune materială și nu are valoarea unei acceptări a facturii.

Corespondența comercială. Noțiune

Prin corespondență, în sens comercial, se înțelege orice fel de scrisori, note, telegrame etc., schimbate între comercianți și între aceștia și cliențele lor, adică expediate și primite².

Înscrisurile primite și expediate de către comerciant, care alcătuiesc corespondența comercială, fac parte din categoria actelor sub semnătură privată și fac dovada împotriva aceluia de la care emană, iar în unele cazuri au natura juridică numai a unei mărturisiri extrajudiciare.

Încheierea unui contract comercial poate să rezulte dintr-un schimb de scrisori, adrese, telegrame, note, fax, e-mail etc. În acest caz manifestările de voință ale părților care concură la realizarea acordului de voință, adică la încheiere contractului, nu sunt materializate într-un singur înscris, ci în două înscrisuri, care cuprind oferta și acceptarea ofertei³.

Aceste tipuri de înscrisuri sunt folosite și pentru modificare sau stingerea unor obligații comerciale.

¹ S. D. Cărpănu, *op. cit.*, pag. 396

² S. Angheni, M. Volociu, C. Stoica – “*Drept comercial*”, Editura Universitară, 2006, pag. 357

³ S. D. Cărpănu, *op. cit.*, pag. 397

Forța probantă

Ca o particularitate, trebuie menționat că nu numai originalul scrisorii are forța probantă, ci și copia ei trecută în registrul copier, care face dovada potrivit regulilor care guvernează proba cu registrele comerciale. Copia scrisorii poate face dovada numai asupra conținutului scrisorii, nu și asupra împrejurării dacă ea a fost expediată sau primită. Astfel, dacă destinatarul neagă primirea scrisorii, expeditorul trebuie să probeze faptul predării scrisorii la poștă, nefiind suficient să prezinte copia scrisorii împreună cu extrasul din registrul de ieșire¹.

Proba trasă din corespondență poate stabili nu numai existența convențiilor, ci a tuturor faptelor susceptibile de a produce efecte juridice.

Expeditorul scrisorii este în drept să invoce ca probă scrisoarea aflată la destinatarul comerciant, care este obligat să o prezinte în instanță. Refuzul acestuia de a prezenta scrisoarea poate da naștere la o prezumție în defavoarea lui, prezumție care în temeiul art. 46 din Codul comercial, poate servi ca probă. Articolul 46 din Codul comercial a conferit putere probatorie corespondenței fără nici o restricție.

Telegrama. Noțiune

În ceea ce privește telegrama, aceasta reprezintă copia unei declarații de voință, predată unui oficiu poștal, în formă scrisă, al cărei cuprins este transmis prin intermediul telegrafului la oficiul de destinație și retrimis destinatarului².

Telegrama prin structura sa, de act scris, face parte din categoria corespondenței comerciale, dar este reglementată separat în Codul comercial (art. 47-49 din Codul comercial) datorită condițiilor speciale în care are loc transmiterea și schimbul declarațiilor de voință.

Forța probantă

Telegrama are aceeași forță probantă ca și un înscris sub semnătură privată pe motivul că un original semnat de expeditor există depus la oficiul poștal de expediere. Legea prezumă că între original și reproducere există perfectă concordanță, prezumție *juris tantum* care poate fi combătută dovedindu-se contrariul³.

În situația în care se constată culpa funcționarului poștal pentru contrafacere conținutului telegramei, acesta va răspunde pe temei delictual, conform art. 998 din Codul civil. În caz de eroare, schimbare sau întârziere în transmiterea unei telegrame, se aplică principiile generale asupra culpei. Cu toate acestea trimițătorul unei telegrame se prezumă afară de orice culpă dacă a îngrijit a o colona sau recomandă conform dispozițiilor regulamentelor telegrafo-poștale (art. 48 din Codul comercial).

¹ G. Boroș, *op. cit.*, pag. 108

² R. I. Motica, L. Bercea, *op. cit.*, pag. 239

³ S. Angheni, M. Volonciu, C. Stoica, *op. cit.*, pag. 358

În concluzie, telegrama este copia unei declarații de voință predată de oficiul poștal, sub forma scrisă, care la rândul său o transmite destinatarului prin mijloace mecanice.

Valoarea probatorie a telegramei depinde de natura juridică a înscrisului predat la oficiul poștal de expediere. Telegrama face proba, ca act sub semnătura privată, când originalul este subscris de însăși persoana arătată într-însa ca trimitatorul ei. Ea face aceeași probă, chiar dacă această persoană este subscrisă de o altă mână, când ar fi probat ca originalul a fost predat oficiului telegrafic sau trimis spre a i se predă, de însăși acea persoană [art. 47 Codul com. alin. (1)].

Dacă subscrierea originalului este autentificată de autoritatea competentă, atunci se aplică principiile generale. În caz când identitatea persoanei care a subscris sau predat originalul telegramei s-a stabilit prin alte moduri prevăzute de regulamentele telegrafo-poștale, proba contrarie este admisă [art. 47 Codul com. alin. (2)].

Data telegramelor stabilește, până la proba contrarie, ziua și ora în care ele au fost în adevăr expediate de oficiurile telegrafice [art. 47 Codul com. alin. (3)].

Pentru oricare utilizare non-comercială indicați sursa:
www.dreptprivat.wordpress.com